PROVINCIE :: UTRECHT

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	16 december 2021	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2021-1085	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	823BAB5B	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	18 juni 2021	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	1: Voorschriften 2: Kaart plangebied 3: Locatie leefgebied 4: Voorgestelde maatregelen	ONDERWERP	Wnb ontheffing Soortenbescherming ruimtelijke ingrepen Lek ten zuidwesten van Jaarsveld

Op 18 juni 2021 hebben wij uw aanvraag ontvangen. U heeft ontheffing aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: wet), onderdeel soortenbescherming. De aanvraag is ingediend door WSP Nederland B.V. namens Recreatieschap Stichtse Groenlanden, voor de locatie aan de Lek ten zuidwesten van Jaarsveld (hierna: plangebied) en is bij ons geregistreerd onder zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2021-1085.

I. Besluit

Wij besluiten op grond van het bepaalde in de wet en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017[1] ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk vangen, opzettelijk verstoren en vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de heikikker. Wij verlenen de ontheffing voor de periode van 1 januari 2022 tot en met 1 januari 2024.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op werkzaamheden aan de dijk en de uiterwaarden binnen het plangebied. De dijk betreft de noordelijke Lekdijk en zal worden versterkt om te voldoen aan de actuele waterveiligheidsnormen. De dijkversterking wordt gelijktijdig met de herinrichting van de uiterwaard tussen de dijk en de Lek uitgevoerd. Hierbij is de opgave voor waterveiligheid gecombineerd met natuurontwikkeling en recreatie, waarbij onder andere een nieuwe getijdengeul, natuurlijke graslanden en kleiputten met natte natuurwaarden langs de dijkvoet worden gerealiseerd. Een kaart van het plangebied is opgenomen in bijlage 2. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet voor wat betreft de heikikker (*Rana arvalis*) voor de periode van 1 januari 2022 tot en met 1 januari 2024.

III. Procedure

Wij hebben de aanvraag afgehandeld volgens het bepaalde in hoofdstuk 5 van de wet en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Op 17 november en 6 december 2021 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De heikikker is beschermd op grond van artikel 3.5 van de wet.

[1] https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-03/beleidsnota_wet_natuurbescherming.pdf

Domein Landelijke Leefomgeving
Archimedeslaan 6
Postbus 80300, 3508 TH, Utrecht
Telefoon 030-2589111

V. Motivering

De aangevraagde ontheffing kan alleen worden verleend als is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
b) er is een geldig wettelijk belang;
c) er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de heikikker in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

a) Afweging van andere bevredigende oplossingen

Omschrijving van alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de ruimtelijke ingreep. U geeft hierover aan dat de werkzaamheden locatiegebonden zijn, omdat de dijk op deze specifieke locatie moet worden versterkt. Er is daarom geen alternatieve locatie beschikbaar. Als alleen de noodzakelijke dijkversterking zou worden uitgevoerd, waarbij minder negatieve effecten op de heikikker optreden, zou dit tot gevolg hebben dat het leefgebied van de heikikker niet wordt verbeterd. Met de huidige werkwijze, waarbij rekening wordt gehouden met de kwetsbare perioden van de soort, worden verstorende effecten op de soort zoveel mogelijk verminderd en wordt kwalitatief hoogwaardiger leefgebied voor de heikikker binnen het plangebied teruggebracht. Er zijn dan ook geen redelijke alternatieve werkwijze, periodisering en inrichting van het plangebied mogelijk, waarbij minder negatieve effecten op de lokale populatie heikikkers optreden.

Conclusie

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven waarbij er minder negatieve effecten op de beschermde soort optreedt. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

b) Belangenafweging

Omschrijving van het belang

Wij toetsen of het belang van de ingreep zwaarder mag wegen dan het beschermingsbelang van de soorten zoals is vastgelegd in de wet. U heeft de ontheffing aangevraagd op grond van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 1 en 3, van de wet: "in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats" en "in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". In uw aanvraag heeft u de belangen van de ruimtelijke ingreep onderbouwd.

In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats

U geeft aan dat de ingreep slechts tijdelijke negatieve effecten op een kleine heikikker populatie tot gevolg heeft en dat de eindsituatie een aanzienlijke verbetering betreft voor de lokale flora en fauna. U heeft de lokale populatie van de heikikker en de habitatkwaliteit beoordeeld en onderbouwd in het activiteitenplan. Hieruit is onder andere gebleken dat in het huidige leefgebied, waarin de watergang al vóór begin juli droogvalt, succesvolle voortplanting binnen de lokale populatie niet kan worden aangetoond. Deze lage grondwaterstand in de zomer en de hoge mate van beschaduwing zijn ongunstig voor de populatie. Door de uitvoering van de maatregelen worden het land- en waterhabitat voor de heikikker verbeterd. Verder zorgt de inrichting van het plangebied voor de heikikker ook voor aanzienlijke verbetering van het leefgebied van andere soorten zoals vissen, amfibieën, ongewervelden, broedvogels en ook macrofyten en macrofauna. De te ontwikkelen natuurlijk beheerde graslanden vormen geschikt leefgebied voor kievit, grutto en de donkere zandklaverbij. De natuurlijke oevers met rietland zijn geschikt voor grote karekiet en woudaap. Het water van de nevengeul is onderdeel van het leefgebied van platte zwanenmossel.

Uit het activiteitenplan van 18 juni 2021 blijkt inderdaad dat de werkzaamheden bijdragen aan een verbetering van het leefgebied van de heikikker en andere soorten. Dit betekent dat de werkzaamheden in het belang zijn van de bescherming van de wilde flora of fauna. Wij beoordelen daarom dat dit belang voldoende is aangetoond.

In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten
U geeft aan dat de noordelijke Lekdijk een groot deel van Midden- en West-Nederland tegen overstroming beschermt. In dit gebied wonen ruim één miljoen mensen. De huidige dijk voldoet echter niet aan de actuele normen voor waterveiligheid en is daarom als het project "Sterke Lekdijk" opgenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Als de Lekdijk doorbreekt, kan een groot deel van de Randstad, tot Amsterdam aan toe, overstromen. Dit is een onveilige situatie. Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden werkt daarom aan de versterking van de Lekdijk tussen Amerongen en Schoonhoven, over een totale lengte van 55 km, met het realiseren van een veilige dijk als doel. Met deze dijkversterking wordt ervoor gezorgd dat deze dijk ook in de toekomst het achterliggende bewoonde gebied voldoende beschermt.

Uit de rapportage "Integraal Ontwerp Salmsteke" van 17 mei 2021 blijkt inderdaad dat de dijkversterking nodig is in het kader van openbare (water)veiligheid. Wij beoordelen daarom voldoende is aangetoond dat de werkzaamheden nodig zijn in het belang van de openbare veiligheid.

Conclusie
Hiermee is sprake van twee wettelijke belangen van de ingreep, namelijk bescherming van de wilde flora of fauna en openbare veiligheid. In dit geval wegen de belangen van de ruimtelijke ingreep daarom zwaarder dan het beschermingsbelang van de soort.

c) Ecologische beoordeling

Onderzoek
U heeft het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten. Ook heeft u onderzocht welk effect de ingreep heeft op aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3.2 van de Awb hebben wij ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologische onderzoek.

Aanwezige beschermde soort: heikikker
De heikikker is aangetroffen in een buitendijkse watergang binnen het plangebied. De soort is vastgesteld op basis van onderzoek naar kooractiviteit en eDNA-activiteit. De watergang waarin de heikikker is aangetroffen, ligt in het westelijke deel van het plangebied en betreft de grootste watergang binnen het plangebied. Een kaart met de locatie van het leefgebied van de heikikker is opgenomen in bijlage 3 van dit besluit. De populatiegrootte is berekend en vastgesteld op ongeveer 18 individuen en 2 juveniele dieren. Volgens door Schaffer (1981) voorgestelde criteria wordt een relatieve populatiegrootte van minder dan 50 roepende mannetjes of eiklompen als gedegradeerd beoordeeld. De populatie heikikkers binnen het plangebied is daarom klein en gedegradeerd. Binnen het plangebied bevindt zich land- en waterhabitat. Het plangebied is ongeschikt als winterhabitat.

Staat van instandhouding van de heikikker
In Nederland komt de heikikker in alle provincies, behalve in Flevoland, voor. De soort ontbreekt op de Waddeneilanden, met uitzondering van Texel. De heikikker komt voor in hoogveen, vochtige heide, voedselarme tot matig voedselrijke vennen, in laagveengebieden, beekjes en andere waterpartijen, blauwgraslanden, broek- en ooibossen, beek- en rivierdalen, uiterwaarden en vochtige duinen. In de veenweidegebieden en in het rivierengebied komt de soort ook in extensief beheerd agrarisch grasland voor. De landelijke trend van de staat van instandhouding is stabiel (BIJ12, 2017). De zeer lokale staat van instandhouding binnen het plangebied is ongunstig, omdat dit gedegradeerd leefgebied met niet- aantoonbare voortplanting betreft. Echter, ten noorden van het plangebied bevindt zich in een geschatte populatie van ruim 800 individuen. U heeft echter ook de totale populatiegrootte in de omgeving onderzocht met behulp van NDFF-gegevens van de afgelopen 15 jaar (5 kilometer buffer), resultaten van eDNA (WSP, 2021) en expert judgement (WSP, 2021). Hieruit blijkt dat heikikker vrij algemeen in de omgeving voorkomt. Op basis van het onderzoek door WSP kan de populatiegrootte in de omgeving (buiten het plangebied, aan de noordelijke kant van de Lek) ingeschat worden op ruim 800 individuen. De lokale populatiegrootte wordt beoordeeld als goed, met succesvolle voortplanting. Dat betekent dat de lokale staat van instandhouding, ondanks de gedegradeerde omstandigheden binnen het plangebied, gunstig is.

Effect van de ingreep op de heikikker
Door de werkzaamheden worden heikikkers, als onderdeel van de mitigerende maatregelen, gevangen indien zij worden aangetroffen na het nemen van werende maatregelen. Ook worden heikikkers verstoord en worden rust- en voortplantingsplaatsen vernield. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Mitigerende en compenserende maatregelen
Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld. De maatregelen die door ons zijn goedgekeurd, zijn opgenomen in bijlage 4 van dit besluit. In bijlage 1 hebben wij een extra maatregel over het verplaatsen van dieren voorgeschreven om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten. Door het treffen van werende maatregelen en het op een zorgvuldige manier controleren van de afwezigheid van heikikkers binnen het plangebied, wordt het doden van dieren zoveel mogelijk voorkomen. Door de voorgestelde inrichting van het plangebied in de beoogde situatie wordt ruim voldoende gecompenseerd voor het aan te tasten leefgebied. De kwaliteit van in ieder geval waterhabitat en mogelijk landhabitat zal toenemen door het toepassen van de compenserende maatregelen.

Gevolgen van de ingreep voor de staat van instandhouding
Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied tijdens en na afloop van de werkzaamheden wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de heikikker in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Het leefgebied van de soort binnen het plangebied wordt verbeterd, wat naar verwachting een positief effect zal hebben op de lokale staat van instandhouding.

VI. Conclusie
Aangezien aan de voorwaarden voor een ontheffing wordt voldaan, verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

VII. Bezwaar
Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:
- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding
Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat deze aan u bekend is gemaakt en wordt twee werkdagen na bekendmaking gepubliceerd op de website www.officielebekendmakingen.nl.

IX. Overige informatie
Er kan ook vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst, als u dit nog niet heeft gedaan. Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud van dit besluit, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

X. Verzending

Wij verzenden dit besluit aan de aanvrager. Een afschrift van dit besluit verzenden wij aan:

- WSP Nederland B.V.;
- Regionale Uitvoeringsdienst (hierna: RUD) Utrecht;
- Gemeente Lopik.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. drs. ing. S. Heijblom
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt alleen verleend voor de in dit besluit genoemde soorten en beschreven verboden handelingen.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht (Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of servicebureau@provincie-utrecht.nl) indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient aanvullend de volgende aspecten te omschrijven:
    a. Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
    b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
    c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
    d. Informatie en contactgegevens van de begeleidend ecoloog;
    e. Een overzicht van de activiteiten die door de ecoloog zijn/worden begeleid;
    f. De manier waarop is/wordt omgegaan met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. Minimaal twee weken voorafgaand aan de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten, moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig invullen op https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in de voorschriften bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

7. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige[2] op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval aanwezig te zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
9. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek worden bijgehouden. In het logboek worden gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals goedkeuren / vrijgeven door een deskundige, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol (indien goedgekeurd door het bevoegd gezag) en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften bij dit besluit geregistreerd.
10. De maatregelen, die zijn genoemd in zowel hoofdstuk 4 van het activiteitenplan van 18 juni 2021 of de memo "Reactie op Verzoek aanvullende gegevens Wnb Salmsteke Lek ten Zuidwesten van Jaarsveld" van 6 december 2021 en eveneens zijn opgenomen in bijlage 4 van dit besluit, moeten worden opgevolgd.

---

[2] Onder deskundige verstaan wij: een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet/Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en De Landschappen) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – bescherming.

11. Eventueel in het plangebied weggevangen heikikkers dienen te worden verplaatst naar watergang 2-5, zoals aangegeven op de kaart in bijlage 3 van dit besluit.

Na afloop van de werkzaamheden

12. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb. Het logboek zoals omschreven in de voorschriften moet bijgevoegd worden.

Bijlage 2: Kaart plangebied

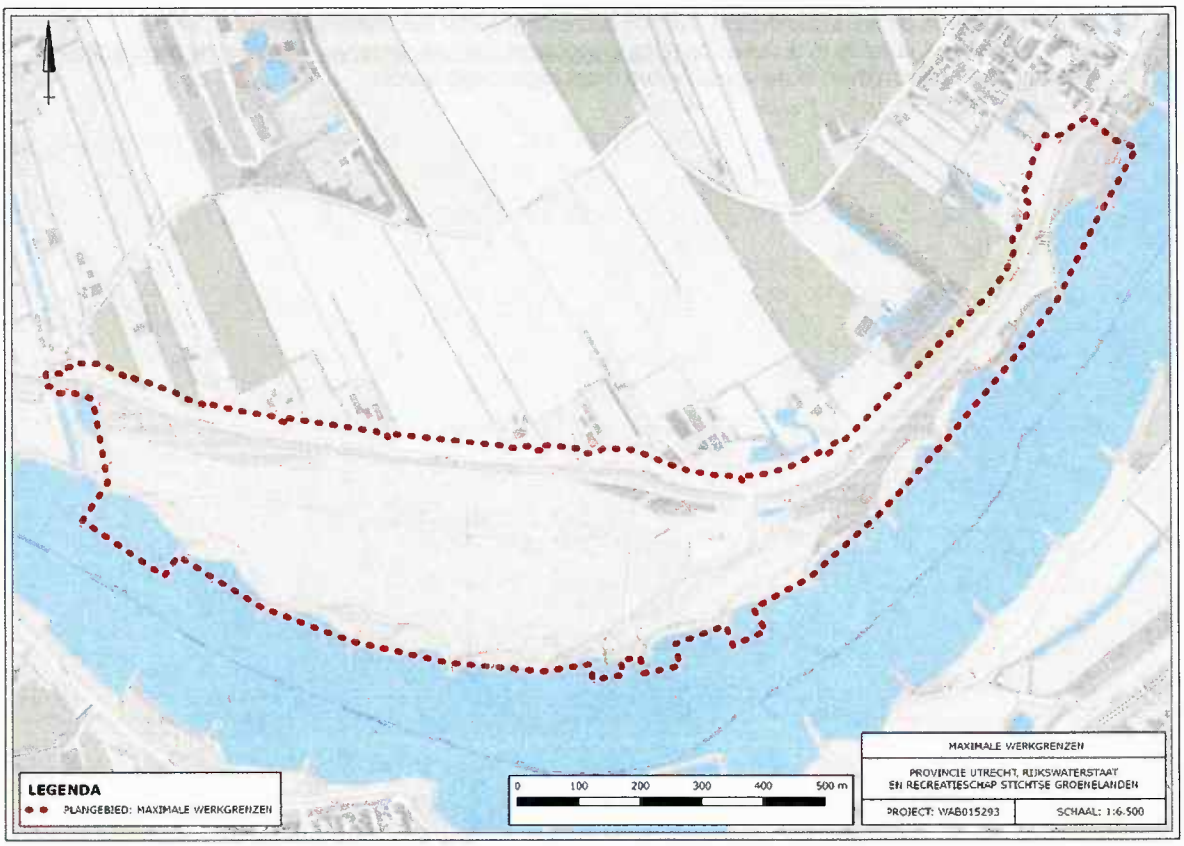

Figuur 1: Situering van het plangebied; uiterwaard (rood omlijnt) en de dijkpaalnummers

(bron: "Activiteitenplan Salmsteke uiterwaard" van 18 juni 2021)

Bijlage 3: Locatie leefgebied

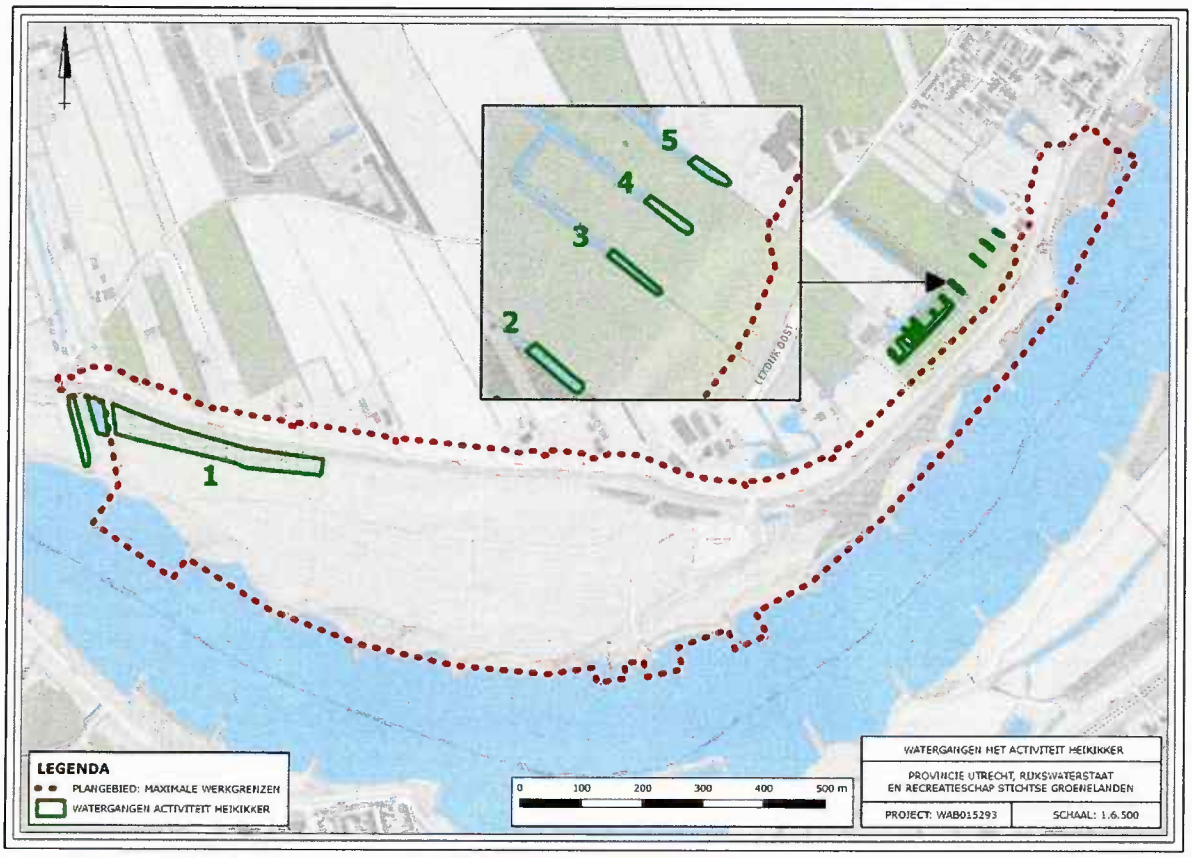

Figuur 6: Watergangen 1, 2, 3, 4 en 5 met activiteit heikikker

Watergang 1 ligt binnen het plangebied, watergangen 2-5 liggen buiten het plangebied en buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden.

(bron: "Activiteitenplan Salmsteke uiterwaard" van 18 juni 2021)

(bron: Memo "Reactie op Verzoek aanvullende gegevens Wnb Salmsteke Lek ten Zuidwesten van Jaarsveld" 6 december 2021)

Bijlage 4: Voorgestelde maatregelen

Werende maatregelen en wegvangen

Figuur 9: voorbeeld van ingegraven halfopen emmer in combinatie met paddenscherm.

Voorafgaand aan het begin van de werkzaamheden wordt een onderzoeksactualisatie uitgevoerd door een eenmalig veldbezoek. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder de ecologische begeleiding en de tapijttegels, schermen en emmertjes worden regelmatig gecontroleerd om te voorkomen dat onverhoopt toch individuen van de heikikker zich in het projectgebied verspreiden. In de actieve periode van de heikikker (half maart - oktober) dient minimaal één keer per week het amfibieënscherm te worden gecontroleerd op gebreken. Gebreken aan het scherm dienen direct te worden hersteld.

(bron: "Activiteitenplan Salmsteke uiterwaard" van 18 juni 2021)

Tijdens het ongeschikt maken van het plangebied voor de heikikker gaan wij rekening houden met weersomstandigheden. De kansen zijn hoog dat in het vroege voorjaar 2022 de hele water partij geschikt is als voorplantingsplaats. Pas later tijdens de ontwikkeling van larven is het risico hoog op verdroging en mislukken van de cyclus.

Het voorkomen dat er voorplanting plaatsvindt binnen de watergang vinden we de meest efficiënte maatregel. Binnen het plangebied is er sprake van een zeer kleine populatie en van de lokale omstandigheden die zeer negatief zijn voor de aanwezige populatie (opdroging van poel). Gezien de waterafstand in de winter binnen het plangebied relatief hoog is in de winter en de dijk geen geschikte verblijven bevat nemen we aan dat er geen winterverblijven binnen het plangebied zijn aanwezig. Dit betekent dat door het neerzetten van paddenschermen ten noorden, westen en oosten alsmede rondom de watergang en het wegvangen van de eventuele overblijvende exemplaren (zie ook activiteitenplan, 4.11). Hiermee voorkomen we dat deze watergang door de heikikker of door de andere algemene soorten wordt gebruikt. Indien er toch één of meer exemplaren binnen het plangebied aanwezig zijn dan worden die, door het plaatsen en controleren van tapijttegels, verzameld en verplaatst naar de geschikte locaties in de omgeving.

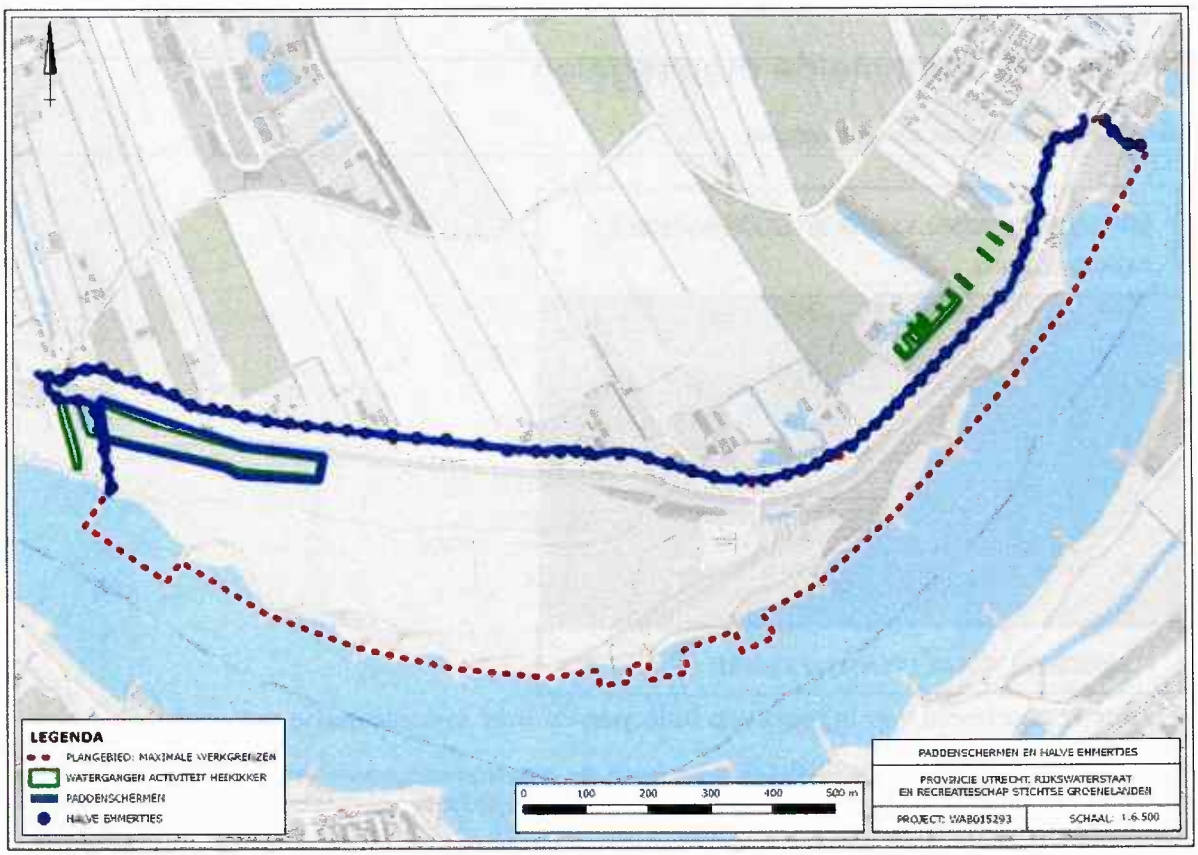

Het plaatsen van paddenschermen rondom de kleiput lijkt ons een efficiëntere optie om voorplanting te voorkomen. De uitvoerder heeft bevestigd dat er geen werkzaamheden worden uitgevoerd in desbetreffende watergang. Het plaatsen van de paddenschermen rondom de watergang is dus een maatregel die we graag willen toepassen i.p.v wachten totdat de poel helemaal uitdroogt. We willen graag de paddenschermen al tussen januari en begin maart plaatsen, aanvullend willen we het ongeschikt maken van het landhabitat uitvoeren zoals dit omschreven staat in het activiteitenplan; hoofdstuk 4.1.1;

Het ongeschikt maken van het overige landgebied geschiedt door de grazige vegetatie kort te maaien waardoor de aanwezige amfibieën en kleine zoogdieren wegtrekken. Het kortmaaien van de begroeiing dient gefaseerd gebeuren (bij voorbeeld 25% van de vegetatie per dag) zodat de aanwezige dieren naar geschikte terreindelen in de omgeving kunnen uitwijken. De strategie voor het gefaseerd maaien wordt samen met een ecoloog bepaald (situatie afhankelijk).

Vervolgens worden ook paddenschermen met ingegraven halve emmertjes geplaatst rondom het noordelijke deel van het plangebied en aan de westelijke- en oostelijke kant van het zuidelijke deel (1 half emmer elke 20-30 meter). Dit betekent dat er in totaal ongeveer 2.200 meter aan paddenschermen wordt geplaatst en tussen 73 tot 110 halve emmers (zie figuur 10). Omdat de emmers aan beide kanten geopend blijven kunnen de aanwezige soorten op zoek naar voorplantingswateren daarin vallen en zelfstandig het plangebied verlaten. Als aanvulling op het ongeschikt maken van het gebied worden plaatmaterialen binnen de geplaatste schermen neergelegd (tapijttegels) waarna deze worden gecontroleerd om de laatste (schuilende) exemplaren van heikikker en algemene amfibieën uit het werkgebied weg te vangen. Op deze manier worden de laatste aanwezige exemplaren verzameld en direct aan de andere zijde (buiten het plangebied) van het scherm, weer losgelaten. Als er na 5 opeenvolgende controleronden geen heikikkers meer worden aangetroffen wordt het gebied vrijgegeven voor de geplande werkzaamheden."

(bron: Memo "Reactie op Verzoek aanvullende gegevens Wnb Salmsteke Lek ten Zuidwesten van Jaarsveld" van 6 december 2021)

Permanente compensatie leefgebied

Het op het plangebied aanwezige huidige leefgebied van de heikikker is niet optimaal (zie hoofdstuk 2.3 en tabel I). Dit betreft vooral populatiegrootte, voortplantingssucces, aantal en grootte van waterpartijen, beschaduwing en de permanentie van wateren (zie tabel I). In de eindsituatie wordt langs de zuidelijke kant van de dijk een kerngebied ontwikkeld voor deze soort. Dit betreft de uitbreiding van de bestaande watergang en de aanleg van meerdere ondiepe poeltjes (kleiputten), zie ook figuur 11. Het vergroten van het waternetwerk brengt een grotere populatie stabiliteit met zich mee gezien er meerdere voorplantingswateren worden gerealiseerd die wel permanent waterhoudend zouden zijn. Verder wordt het landgebied optimaal ingericht en een optimaal beheer wordt toegepast. Er wordt gezorgd dat de omtrek van de voorplantingswateren ondiep (<25 cm) en zonder beschaduwing blijft. Het te realiseren leefgebied zal verschillende onderdelen van het leefgebied van de heikikker bevatten zoals ondiepe visvrije wateren waar de eieren worden afgezet, plekken waar de heikikkers in de actieve periode verblijven en plekken waar ze overwinteren (bosjes en ruigtes).Verder moeten de nieuwe watergangen en poelen het water tot minstens half juli bevatten, dit kan gerealiseerd worden door het creëren van diepere waterdelen die wel permanent waterhouden blijven en die verbonden zijn met de ondiepe delen. Om het landgebied verder te verbeteren zal de aanwezige vegetatie kort gehouden worden door het extensief beweiden met jongvee. De verwachting is dat het nieuwe leefgebied snel gekoloniseerd wordt door deze soort. Echter kan ook gekozen worden om een klein deel van de eiklompen uit de aangrenzende watergangen te verplaatsen naar de nieuwe voorplantingswateren. Deze maatregel zou zeer positief zijn gezien de kikkers elk jaar terug naar hun geboorte water trekken.

Het compensatie gebied voor de heikikker wordt niet alleen kwalitatief verbeterd maar ook kwantitatief. De compensatie poeltjes (kleiputten) en de uitgebreide watergang betreffen samen een grotere oppervlakte dan in de oorspronkelijke situatie (35.511 m² (nieuwe situatie) versus 23.840 m² (oude situatie)). Er wordt in totaal 5 keer meer beplanting gerealiseerd in de vorm van bosjes, losse bomen en bomenrijen. In totaal wordt dus meer natuur gerealiseerd en van een hogere kwaliteit dan in de oorspronkelijke situatie (zie figuur11). Van belang is dat de aan te leggen wateren niet in verbinding staan met de rivier en dat de toekomstige wateren ook weinig vissen bevatten.

Het habitat wordt verder verbeterd door het realiseren van vochtige, schrale, ietwat ruigere terreindelen als zomerhabitat en het realiseren van vochtige bosjes voor winterhabitat.

(bron: "Activiteitenplan Salmsteke uiterwaard" van 18 juni 2021)

In totaal voorziet het plan in het creëren van 35.511 m² aan wateren; kleiputten en poeltjes (23.840 m² in de oude situatie). Ook het noordelijke en centraal gelegen deel van de watergeul is geschikt voor de heikikker (zie figuren hieronder; gele stippellijn). De meest ondiepe delen van deze geul betreffen een moerasgebied dat ondiep genoeg is voor de vissen en diep genoeg is voor de ontwikkeling van de larven van de heikikker. De voorplantingswateren binnen de watergang hebben ook een moerasachtig karakter. Dit betekent dat de kans op overleving van vissen zeer laag is. De te realiseren poeltjes zijn geïsoleerd en onder normale omstandigheden blijven ze ook visvrij. Er wordt ook 62.500 m² (37.000 m² in de oude situatie) aan geschikte landhabitat gecreëerd. Het land habitat betreft de verruigde glanshaverhooilanden en een klein deel betreft stroomdalgrasland, zie figuren hieronder. Beide onderdelen van het leefgebied brengen een grote kwalitatieve en kwantitatieve verbeteringen met zich mee. Het is ook niet uit te sluiten dat in de loop van tijd ook de meest zuidelijke delen van de glanshaverhooilanden en stroomdalgraslanden door deze soort worden gebruikt als landhabitat.

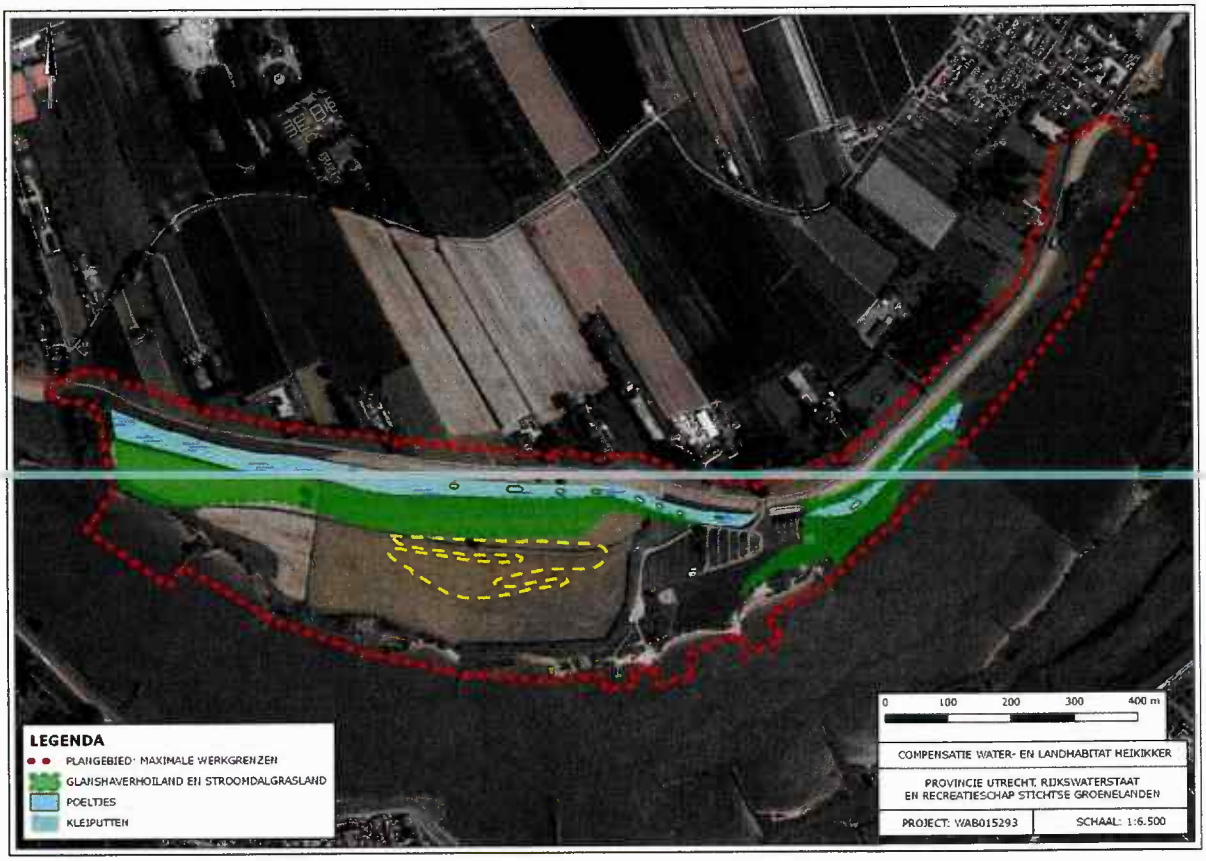

(bron: Memo "Reactie op Verzoek aanvullende gegevens Wnb Salmsteke Lek ten Zuidwesten van Jaarsveld" van 6 december 2021)